

Sanskrit

Q.No.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	TOTAL	
MARKS obtained	10	5	5	4	4	4	4	4	4	3	3	5	5	5	4	4	3+5	5									(80)
Q.No.	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50		
MARKS obtained																											V-8

Q. NO.

Marks Obtained

प्रश्नः - 'क' (अपठित - अवधीयतम्)

I. I.

(i) मूलशङ्करः

(ii) श्रीविरजानन्दम्

(iii) मूलशङ्करः

(16/2)

(iv) श्रीकृष्णमहोदय ✓

(1/2)

II. (i) परानन्दस्य जन्म गुजरातराज्यस्य काठियावाड प्रदेशस्य
टडुगरानामके ग्रामे अभवत् ।

(ii) महर्षिः परानन्दः मथुरायां ग्रामे श्रीविरजानन्दम्
उपास्य शिक्षाम् अर्होतवान् ।

III. महर्षिः परानन्दः ✓

(2)

(2)

IV. (i) (क) शकवा ✓

(ii) (ख) परानन्दः ✓

(iii) (ग) वृषदा ✓

(4)

(iv) (घ) परानन्दः ✓

2:

(i) परीक्षा भवनात्
शुभाशेषः

श्लोकः - 'स्व' (रचनात्मक-कार्यम्)

तिथिः 22/2/19

प्रिय अन्वुज हार्दिक !

(ii) शुभाशेषः ।

पित्रा लिखितं (iii) पत्रम् अद्यैव प्राप्तम् । पत्रेण (iv) ज्ञातम्
यत् (v) भवान् सर्वदा स्व चलशाषियन्त्रेण
(vi) वार्तालापम् करोति । सततं तु न उचितम् । अनेन
तु समयस्य (vii) हानिः भवति । पठनस्य समयः
अपि (viii) विनश्यति । अतः अस्य अति प्रयोगः
तु (ix) हानिकारकः स्व । भवान् पुनः स्व कालं
न नश्यति इति मम आशा अस्ति ।

भवतः (x) भ्राता
वैभवः

5

3.

- 1) इदम चित्रम वर्षकालस्य अस्ति।
- 2) बालकः कर्गदिनांका चालयति।
- 3) तत्र पादपाद पुष्पाणि च सन्ति।
- 4) तत्र गृहाणि सन्ति।
- 5) बालाः वर्षायाम् आनन्दम् अनुभवन्ति।

(5)

शब्दः - गा (अनुप्रयुक्त - व्याकरणम्)

4.

- (क) अद्य + स्व वा मरणमस्तु युगान्तरे वा।
- (ख) महाषिः भारते सर्वत्र अभूत्।
- (ग) पन्द्रः रजनी + इशः भवति।
- (घ) यद्यपि/यद्यपि महात्मा विठोवा बुभुक्षितः आसीत्।

(4)

5. (क) एकदा एकः साधुः नगरे व्रसति स्म।

(ख) श्री कृष्णस्य मातुः नाम देवकी आसीत्।

(ग) सतस्मिन् नगरे सर्वत्र शान्तिः अस्ति।

(घ) राजा सुनर्ये वस्त्राणि शब्दति।

4.

6. (क) एका महिला चतुर्थं करोति। (1)

(ख) मम कर्षे चतुः पञ्चाशत् रुप्यकाणि सन्ति। (54)

(ग) षडशीतिः बालकाः स्वच्छतान्शियान् आगं गृहीतवन्तः। (88)

(घ) उद्याने शतम् फलवृक्षाः सन्ति। (100)

7. (क) ईश्वरः तु सर्वत्र विद्यमानः अस्ति।

(ख) अहम् अपि देहत्यागं एव निवसामि।

2

(ग) हाः प्रासवासरः आसीत् । (2)

(घ) जलात् ~~सद्वत्~~ मानः न जीवति ।
नदते

8.

	शब्द	विकृति	कारण
(क)	परि श्रमं	द्वितीया	'विना' शोभे
(ख)	मित्रेण	तृतीया	'सह' शोभे
(ग)	शवनस्य	षष्ठी	'उपरि' शोभे
(घ)	पठने	सप्तमी	'निपुणः' शोभे

9.

(क) शिष्याः गुरुं नमन्ति । (4)

(ख) अहं मिथ्याभाषणं त्यक्ष्यामि । (3)

(ग) शूयं लेखं लिखेत् ।

(घ) तौ पुरस्कारम् अलक्षताम् ।

1 (ख)

10.

(क) धात्राः पूर्वराष्ट्रपतिमहोदयानां जीवनस्य विषयं
जी + तुमुन् इच्छन्ति ।

(ख) बालकः पाठं पाठित्वा क्रीडति ।

3

(ग) मया अपराधः कृतः ।

11.

(क) वृष्टुः शकाली नि + वसति ।

(ख) सः कष्टम् अनुभवति ।

3

(ग) जनाः प्रातःकाले उद्यानेषु विहरन्ति ।

शब्दः - 'व' (पठित - अवर्बाधनम्)

12. I.

(क) सूर्यं ✓

(ख) शृगालं ✓

II

(क) उन्नयमूषकः पृच्छति - " श्वेतः मुखं सूर्यं
प्राति अस्ति किमर्थम् अस्ति ? मुखं
- व किमर्थम् उद्घाटितम् अस्ति ? "

(ख) शृगालः वदति - " सूर्यं पूजयितुं मम
मुखं सूर्यं प्राति अस्ति । वायुं - व
प्राक्षयितुम् उद्घाटितम् अस्ति । वायुः स्व
मम शौचनम् अस्ति । "

III

(क) (ii) मूषकाः ✓

(ख) (iii) पादान् ✓

13. I.

(क) चन्द्रः ✓

(ख) वृक्षाः ✓

II (क) सतां विभूतयः परीपकाराय भवन्ति।

(घ) वारिवाहाः सस्यं खलु न अदन्ति।

III (क) (i) अस्माः ✓

(ख) (ii) वृक्षाः ✓

5

14.I (क) भारतरत्नम् ✓

(ख) अतीव प्रेरणादायकम्

II (क) अयं महानुभावः स्वगुणानुरूपम् अस्माकं राष्ट्रस्य राष्ट्रपतेः पदम् अलङ्कृतवान्।

(ख) महोदयाणां नियुक्तिः वैज्ञानिक - परामर्शदातृः पदे अष्टत्रवति - आर्थिक - एकौनविंशतिशतसमं वर्षे (1998) अभवत्।

III. (क) (i) आपि
 (ख) (ii) अभवन्

(5)

15. भावार्थः -

(क) आस्मिन् संसारे (1) सर्वे सुखं प्राप्तुयुः इति
 स्व (2) अस्माकम् इच्छा अस्ति । आस्मिन्
 संसारे (3) कौटुपि दुःखी न भवन् ।
 सर्वे (4) सुखयुक्ताः भवेयुः ।

(2)

(2)

(ख) भावार्थः -

(ख) शीघ्रम् स्व (1) कार्याणि करणीयानि । (2) समयः
 नष्टः न करणीयः, शतः क्षणेन क्षणेन
 यः समयः (3) व्यतीतः भवति सः (4) पुनः
 न आगच्छति । अतः समयस्य महत्त्वं ज्ञातव्यम् ।

(3)

16. (क) विस्मिताः अभवन् ?

(ख) महर्षिः कुत्र अवसत् ?

(ग) महात्मा सहजरूपेण तस्य किम् स्वीकृतवान् ?

(घ) मया द्विवारं कस्य अपमानः कृतः ?

4
4

17. अन्वयः

अधमाः (1) द्युत्तम इच्छन्ति, (2) मध्यमाः द्युत्तम
मानस च इच्छन्ति, उत्तमाः (3) मानस
इच्छन्ति, साजः हि (4) महता द्युत्तम (भवति)।

18.

(i) अवगत्य

_____

ज्ञात्वा ✓

(ii) समीक्ष्यते

_____

गण्यते ✓

(iii) सुचरितानि

_____

सत्यकार्याणि ✓

(iv) चर

_____

पाठय ✓

(v) इतराणि

(vi) उपास्यानि

— अन्यानि ✓

— पालनीयानि ✓

(3)